İslam ın Özü: Kelime-İ Tevhid

Gönderen Kadir Hatipoglu - Ocak 02 2020 20:14:19

     La ilahe illallah Muhammedürresûlullah” sözüne, kelime tevhid/Allah’ı birleme sözü diyor. Anlamı söyledir: “Allah’tan hic bir’ilah yoktur, Muhammed, Allah’ın Resûlü yani elçisidir.” Allah’ın birliğine inanan kimselere de “ehl-i tevhîd” denilir. Kelime-i sehadet de: “Eşhedü ellâ ilâhe illallâh ve eshedü enne Muhammeden abduhû ve rasûlüh” seklinde olup anlamı söyledir: "Ben şahitlik ederim ki Allah’tan başka hiç ilah yoktur. Yine şahitlik ederim ki Hz. Muhammed Allah’ın kulu ve peygamberidir.” Kelime-i tevhid İslâm akîdesinin en veciz ve en özlü bir şekilde ifadesidir. Çünkü Allah’ın varlığına, birliğine ve Hz. Muhammed’in hak peygamber olduğuna inanan kimse; Allah’ın meleklerine, melek vasıtasıyle indirilen Kur’an-ı Kerim’e de inanır. Kur’an-ı Kerim’e inanan ise onun ihtiva ettiği bütün hükümlere inanır. Öyle ise kelime-i tevhidi dili ile söyleyip kalbi ile tasdik eden kimse İslam’ın bütün esaslarına inanmış olur. Kelime-i tevhid kısa ama ihtiva ettiği mana çok geniştir. Bu hususu Yunus Emre’miz söyle ifade eder: Tasdi rahmet deryası - Gark oldu cümle âsî Dört kitabın manası - Lâ ilahe illallah. Her müslümanın üzerine hayatında en az bir defa da olsa kelime-i tevhidi veya bu anlamda olan kelime-i sehadeti söylemesi farzdır. Çünkü bu, insanın Müslüman olduğunun belirtisidir. Peygamber efendimiz (s.a.s.), konuşmaya başlayan çocuklarımıza kelime-i tevhidi öğretmemizi emrederek: "Çocuklarınız düzgün konuşmaya başladığı zaman onlara لا إله إلاَّ اللَّه “lâ ilâhe ilallâh” demeyi öğretiniz."[1] buyurmuştur. Yine bunun gibi sonradan Müslüman olanlara da kelime-i tevhid veya kelime-i sehadet söyletilir, Dinimiz, kelime-i tevhidi içtenlikle söyleyen kimsenin cennete gereceğini bildirmiştir. Peygamber efendimiz (s.a.s.] hadis-i şeriflerinde: مَنْ قَالَ َ لا إله إلاَّ اللَّه خَالِصاً مِنْ قَلْبِهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ “Kim kalbinden gelerek ihlâsla Lâilâhe illallah derse cennete girer.” [2] buyurmuştur. Kıyamet gününde Peygamber efendimizin şefaatına en fazla mazhar olacak olan, kelime-i tevhidi içtenlikle söyleyen kimsedir. Bunu, Ebû Hüreyre (r.a.)’dan rivayet edilen bir hadis-i şeriften öğreniyoruz. Ebû Hüreyre (r.a.) Peygamber efendimizden çok hadis rivayet eden sahâbîlerin basında gelir. Kendisinden 5374 hadis rivayet edilmiştir. Müslüman olduktan sonra

Rasûlullah’ın yanından hiç ayrılmamış, işittiği her sözünü, gördüğü her fiilini öğrenerek ümmete aktarmıştır. İste bu büyük sahâbî der ki: Bir gün Hz. Peygamber’e: قلتُ يا رسُولَ اللّهِ: مَنْ أسْعَدُ النَّاسِ بِشَفَاعتِكَ يومَ القِيَامةِ؟ “- Yâ Rasûlellah, kıyamet gününde insanlar içerisinde senin şefaatine en ziyade kim mazhar olacak?” diye sordum. Hz. Peygamber: قال: لقد ظننتُ أن يسألَنى عن هذا أوَّلُ منكَ لما رأيتُ من حرصِك علَى الحديثِ: أسعدُ الناس بشفاعتى يوم القيامةِ: مَن قال َ إلَهَ إّ اللّهُ خَالِصاً من قَلبِهِ “- Ey Ebû Hüreyre! Hadis öğrenmek için sende gördüğüm aşırı düşkünlükten dolayı bu hadisi senden evvel kimsenin bana sormayacağını zaten tahmin ediyordum. Kıyamet gününde insanlar içerisinde şefaatime en ziyade mazhar olacak kimse, içinden halis olarak ‘Lâilâhe illallah’ diyendir." buyurdu.[3] Müslümanın ilk sözü “lâilâhe illallâh’ olduğu gibi son sözü de bu olmalıdır. Nitekim ümmet içerisinde haram ve helali en iyi bilen Muaz b. Cebel (r.a.)’ın rivayet ettiği bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz: ‫ منْ كَانَ آخِرَ كلاَمِهِ لا إِلهَ إِلاَّ اللَّه دَخَلَ الجنَّةَ “Kimin son sözü “lâ ilâhe illallâh" olursa cennete girer.”[4] buyurmuştur. Bu sebeple ölmek üzere olan kimseye kelime-i tevhid telkin edilir. Nitekim yüce Peygamberimiz (s.a.s.): لَقِّنُوا موْتَاكُمْ لا إِله إِلاَّ

اللَّهُ “Ölmek üzere olan kimselerinize “lâ ilâhe illallâh” demelerini telkin ediniz.”[5] buyurmuştur. Böylece insanın ilk sözü kelime-i tevhid olduğu gibi son sözü de kelime-i tevhid olmuş olur. Bir şairimiz bunu ne güzel ifade etmiş: Özde, sözde, dilde, seste Allah bir! Yer ettikçe can kafeste Allah bir! Böyle geldik, böyle gitmek dileriz İlk nefeste, son nefeste Allah bir. Ayrıca zaman ve fırsat buldukça kelime-i tevhidi çokça söylemeliyiz. Bunu dilimizden hiç eksik etmemeliyiz. Zira bunun sevabı çoktur, çok faziletli bir istir. Ebû Saîd el-Hudrî (r.a.)’dan Peygamber Efendimizin şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: Mûsâ (a.s.): "Ya Rabbî! Bana bir sey öğret, onunla seni zikredeyim, sana dua edeyim” dedi. Allah: Lâ ilâhe illallah, de” buyurdu. Mûsâ (a.s.): Yâ Rabbî! Bütün kulların bunu söylüyor.” dedi. Allahtı Teâlâ: Ey Mûsâ! Yedi kat gök ve yedi kat yer terazinin bir kefesine konsa, "lâ ilâhe illallâh” da bir kefesine konsa onların hepsine ağır basar.”[6] buyurdu.   Ebû Hüreyre (r.a.] Resûlullah (s.a.s.)’in: “iman yetmiş küsür şubedir. En faziletlisi “lâ ilâhe illallâh” sözü, en aşağı derecesi de yoldaki insanlara eziyet veren şeyleri kaldırmaktır. Haya da imandan bir şubedir.” [7]buyurduğunu rivayet etmiştir. Müslümanla savaşan bir kâfir, kelime-i tevhidi getirince artık onun canına ve malına dokunulmaz. Sahabe-i kiramdan Cündüb b. Abdullah’ın anlattığına göre Rasûllah Müslümanlardan bir müfrezeyi müşriklerden bir topluluk üzerine göndermişti. Bu iki gurup karşı karşıya geldi. Müşriklerden biri Müslümanlardan bir kaç kişiyi öldürdü. Daha sonra Üsame b. Zeyd bu adama yaklaşıp kellesini uçurmak üzere kılınanı kaldırınca adam “Lâ ilâhe illallah” der. Üsame dinlemeyerek kellesini uçurur. Müfreze geri Medine’ye dönünce durum Hz. Peygambere bildirilir. Hz. Peygamber Üsame’yi çağırarak durumu sorar ve: يَا أُسامةُ! أَقَتَلْتَهُ بَعْدَمَا قَالَ: لا إِلهَ إِلَّا اللَّهُ؟ "Ey Usâme! Sen, lailâhe illallah dedikten sonra adam mı öldürdün?” buyurur. Üsâme de: قَالَ: يَا رسولَ اللَّهِ! أَوْجَعَ في المُسْلِمِينَ، وقَتلَ فُلانًا وفُلانًا - وسَمَّى لَهُ نَفرًا - وإِنِّي حَمَلْتُ عَلَيْهِ، فَلَمَّا

رَأَى السَّيْفَ قَالَ: لا إِله إِلَّا اللَّهُ Yâ Resûlellah! Müslümanlardan çok can yaktı, falan ve falan kimseleri öldürdü;, bunun üzerine ben ona hücüm ettim, kılıcı görünce: ‘Lâ ilâhe illallah’ dedi. Resûlullah (s.a.s.]: أَقَتَلْتَهُ؟ Onu öldürdün mü?” buyurdu. Üsâme: نَعمْ، Evet” diye cevap verdi. Resûlullah (s.a.s.}: فَكيْفَ تَصْنَعُ بلا إِله إِلَّا اللَّهُ إِذا جاءَت يوْمَ القيامَةِ؟ “Kıyamet gününde [şâhit olarak) ‘Lâ ilâhe illallah’ kelimesi geldiği zaman nasıl yaparsın?” buyurdu. Üsâme: يَا رسولَ اللَّه! اسْتَغْفِرْ لِي Yâ Resulullah, benim için mağfiret dile.” dedi. Resûlullah: وكَيف تَصْنَعُ بِلا إِله إِلَّا اللَّهُ إِذا جاءَت يَوْمَ القِيامَةِ؟ Kıyamet gününde ‘Lâ ilâhe illallah’ geldiği zaman nasıl yaparsın?” buyurdu. Ve Resûlellah bu sözü tekrarlayıp durdu, başka bir şey ilave etmedi.[8] Kelime-i tevhid aynı zamanda bir zikirdir, hem de zikirlerin en faziletlisidir. Nitekim Peygamber Efendimiz: أفضل الذكر لا إله إلا الله وأفضل الدعاء الحمد لله "Zikrin en faziletlisi lâ ilâhe illâh ve duanın en faziletlisi el-hamdü lillâh sözüdür." [9] buyurmuştur Başka bir hadis-i şeriflerinde de “"Ben ve benden evvel gelen bütün peygamberlerin söylediği en faziletli söz: "Lâ ilâhe illallâhü vahdehû lâ serîke lehû” sözüdür.”[10] buyurmuştur. Kelime-i tevhid öyle bir nurdur ki insanın hem bu dünyasını, hem de âhiretini aydınlatır. Kelime- tevhidi dilimizle söylemek çok güzel bir şeydir fakat yeterli değildir. Asıl olan kelime-i tevhidin gereğini yapmaktır. 0 da tam manasıyla Allah’a teslim olmaktır. Herkes kelime-i tevhidi söyler ama durumları farklıdır. Onun için şâir bu farklı durumu belirtmek için ne güzel söylemiş: “Kim eyledi Mustafâ misali Tevhid Cenâb-ı lâyezâli.”[11] Yani ebedi olup sonu düşünülmeyen Cenabı Allah’ı Hz. Muhammed gibi kim tevhid edebilir, kim birleyebilir? “Lâ illâhe illallah", ilk insan ve ilk Peygamber Hz. Adem aleyhisselam’dan beri söylenegelmektedir: Cennetten çıktı Adem- dünyaya bastı kadem Bunu der idi her dem: - Lâ ilâhe illallah Kelime-i tevhid İslam dininin birlik dini olduğunun en güzel ve en veciz ifadesidir. Dinde birlik Allah ‘ı birlemekten başlar. Kurtuluşumuz ve dirliğimiz birliktedir. Sair ne güzel söylemiş: İkilik yok birlik var -Yalnız bunda dirlik var Yanlız bundadır felah - Lâilâhe illallah.   Dr. Durak PUSMAZ / Haseki Eğitim Merkezi Müdürü

[1] en- Nebhânî el-Fethu’l-kebîr, I, 85. [2] en- Nebhânî el-Fethu’l-kebîr, II, 441; Aclûnî, Keşfü’l-hafâ, II, 63. [3] Buhârî, İlim, 33, Rikak, 51. [4] Ebû Dâvûd, Cenâiz, 15-16. [5] Ebû Dâvûd, Cenâiz, 15-16 Ahmed b. Hanbel, Müsned, III, 3. [6] el-Heysemî, Mecmeu’z-Zevâid, X, 82. [7] Müslim, İman, 58; Ebû Dâvûd, Sünne, 14. [8] Müslim, İman, 160. [9] ibn Mâce Edeb, 55. [10]Muvatta’, Hac, 246. [11] Muhammed Salâhî, Kâmûs-i Osmânî, I, 165.

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler